

Vancouverin Viisikko

Jim Campbell

2001

Sisältö

Aseellinen taistelu Kanadassa	3
---	---

Aseellinen taistelu Kanadassa

Useimmista tuntunee aivan luontevalta yhdistää anarkismi harkittuihin väkivallantekoihin, jos he yhtään funtsivat anarkismia. Useimpien nuorten anarkistien on kuitenkin varmasti vaikea kuvitella, että 1980-luvun alussa aseellinen taistelu Kanadassa ei ainoastaan näyttänyt mahdolliselta, vaan Vancouverin anarkistiyhteisöstä tullut pieni ryhmä todella ryhtyi siihen. Sen lisäksi kaikki kolme iskua saivat pientä mutta merkittävää tukea.

Direct Actionina ja Wimmen's Fire Brigadena he eivät koskaan suoraan sanoneet olevansa anarkisteja. Eivät sen puoleen heidän tukijansakaan. Emme myöskään koskaan kiistäneet olevamme anarkisteja. Anarkismimme ei syntynyt teoriasta ja historiasta, vaan poliittisesta käytännön toiminnasta. Tässä pohdinnassa sana "Me" viittaa siihen pieneen skeneen, josta Vanocouverin Viisikko oli lähtöisin. Vain nuo viisi päättivät seurata ajatuksiaan johdonmukaiseen loppuun asti ja mennä maan alle. Mutta muut saivat vaikutteita samanlaisista käänteistä muualla, ja heitä yhdisti halu ravistella Kanadaa poliittisesti.

Direct Actionin toiminnan taustalla oli kansainvälinen poliittinen kehys. 1970-luvun puolivälissä ja loppupuolella, ja aina 1980-luvun puolelle asti, Punainen armeijakunta Saksassa ja Punaiset prikaatit Italiassa olivat vain suurimpia Euroopan lukuisista eri sissiryhmistä. Kapina Euroopassa näytti mahdolliselta, huolimatta siitä massiivisesta repressiosta, joka kohdistettiin niihin poliitikkoja ja suuryhtiöiden johtajia tappaneisiin ja kaapanneisiin militantteihin. Kanadalaiset anarkistilehdet, kuten Open Road, Bulldozer ja Resistance, välittivät uutisia näistä kamppailuista Pohjois-Amerikkaan.

Myös USA:ssa aseellinen kamppailu oli vahvasti pinnalla. Yleinen käsitys on, että poliittinen taistelu loppui 1970-luvun alussa heti Vietnamin sodan jälkeen. Mutta vaikka sodan vastainen liike ja muut vetäytyivätkin, niin militantimpien ryhmien jäänteet olivat menneet maan alle käydäkseen sotaa järjestelmää vastaan. Itärannikolla toimi vuoteen 1981 asti Black Liberation Army, joka muodostettiin, kun Mustat pantterit menivät maan alle opittuaan läksynsä heitä vastaan kohdistetusta kiihkeästä ja murhaavasta repressiosta. United Freedom Front ja Armed Resistance Movement toimivat 1980-luvun alkupuolelle asti, räjäyttäen pommeja hallituksen rakennuksissa protestina USA:n sotilaalliselle läsnäololle Väli-Amerikassa, ja hyökäten yhtiökohteita vastaan protestina niiden läsnäololle Etelä-Afrikassa.

Länsirannikolla Symbionese Liberation Army ja New World Liberation Frontin tapaiset ryhmät ryöstivät pankkeja, räjäyttivät pommeja ja kidnappasivat Patty Hearstin, varakkaan perijätären. Nämä ryhmät olivat poliittisesti arveluttavia, eivätkä takuulla anti-autoritaarisia. Monet radikaalit uskoivat, että poliisi oli soluttanut syvälle niihin. Tästä huolimatta ne kuitenkin osaltaan loivat sellaista käsitystä, että aseelliset iskut voivat olla tehokkaita koska ne todella vaikuttavat.

Oli myös monia pieniä autonomisia ryhmiä, joista jotkut olivat avoimen anarkistisia tai anti-autoritaarisia, jotka toimivat vuosikymmenen loppuun asti. Bill Dunne ja Larry Giddings ovat esimerkiksi kaksi anarkistia, jotka istuvat yhä tänäkin päivänä vankilassa USA:ssa siihen aikaan tehdyistä iskuista. Bill ja Larry pidätettiin lokakuussa 1979 Seattlen kaduilla käydyin tulitaistelun jälkeen, joka oli saanut alkunsa kun he yrittivät vapauttaa erään ystävänsä vankilasta.

Parhaiten tunnettu näistä länsirannikon ryhmistä oli George Jackson Brigade, johon kuului sekä anarkisteja että marxilaisia. He tekivät sarjan iskuja Seattlen alueella 1970-luvun lopulla, usein tukeakseen vankien liikettä, joka oli tuohon aikaan hyvin voimakas. GJB oli anti-autoritaarinen, naisia puoltava, homoja ja lesboja puoltava, ja se kannatti kollektiivista politiikkaa vastakohta-

na puoluepolitiikalle. Vaikka kaikki nämä ryhmät lopulta nujerrettiin, ne tarjosivat poliittisen vaihtoehdon mielenosoitusten järjestämiselle ja lehtien julkaisemiselle.

Open Road Vancouverissa, Bulldozer Torontossa ja Resistance, joka sai alkunsa Torontossa ja siirtyi sitten Vancouveriin, raportoivat aseellisesta taistelusta USA:ssa ja sitä seuranneesta repressiosta. Tämä raportointi sai yhä tärkeämmän osan, kun maanpäälliset tukijat USA:ssa oli lyöty hajalle, ja kun vasemmiston valtavirta yritti etäännyttää itseään mahdollisimman paljon. Julkaisimme tiedotteita, joissa selitettiin iskuja. Toimitimme tukea antavia raportteja heidän oikeudenkäynneistään ja tarjosimme kanavan kiinniotettujen taistelijoiden kirjoituksille. Vallankumous, tai ainakin pitkäksi venyvä taistelu, näytti olevan hyvinkin mahdollinen. Ne olivat ilman muuta osa aseellisen taistelun aaltoa Pohjois-Amerikassa, ja olivat osa laajempaa NATO:n ja sotakoneiston vastaista politiikkaa. Meidän näkökulmamme oli hyvin internationalistinen, vaikka käsitimmekin, että meidän on toimittava omissa paikallisissa ja kansallisissa tilanteissamme.

Keväällä 1982 pommi tuhosi B.C. Hydron lähes valmiin sähköaseman Cheekeye-Dunsmuirissa. Paikalliset asukkaat olivat ympäristösyistä vastustaneet voimakkaasti sen rakentamista. Ajateltiin, että se johtaisi Vancouver Islandin teollistamiseen ja ydinvoimaloiden rakentamiseen Yhdysvaltoihin vientiä varten. Toista sataa kiloa dynamiittia pysäytti suunnitelman raiteilleen.

Isku sai paljon tukea paikallisilta. Ei ollut selvää, oliko iskun nimiinsä ottanut Direct Action anarkistinen ryhmä, ja tavallaan sillä ei ollut mitään väliä.

Isku oli nostanut poliittisia panoksia Kanadassa. Mutta koska räjäytys oli tapahtunut erämaassa, se oli helppo jättää huomiotta. Seuraavaa iskua sen sijaan ei ollut.

Myöhään illalla 14. lokakuuta 1982 räjähti rekka Litton Industriesin tehtaan ulkopuolella Rexdalella, Toronton luoteiskolkassa, aiheuttaen miljoonien dollarien vahingot. Seitsemän työntekijää sai vammoja, yksi pysyviä. Muutaman päivän kuluttua Direct Action julkaisi tiedotteen, jossa se otti vastuun. Poliittisena tekstinä viesti on tänään aivan yhtä merkittävä kuin se oli 1982, ainoana erona, että kylmä sota on päättynyt. Mikä tärkeintä, he kritisoivat itse itseään siitä että olivat pitäneet poliisia ja vartijoita supersankareina. Eiväthän ne olleet. Vartijoiden ja poliisin riittämätön reaktio täydensi Direct Actionin tekemiä virheitä.

Pommi-isku oli varsin yksinkertainen: ajetaan dynamiittia täyteen lastattu, varastettu paketti-auto Littonin pääportista sisään ja pysäköidään se rakennuksen eteen, poistutaan autosta, ja 35 minuutin kuluttua se räjähtää. Varmistaakseen, että pommiuhkaus otetaan vakavasti, he ajoivat auton aivan lasilla katetun vartiokopin eteen. Vartijat eivät kuitenkaan huomanneet autoa, vaikka sen kuljettaja näki vartijat selvästi. Seuraavaksi puhelimitse tehtyä varoitusta ei ymmärretty. Mutta ainakin se sai vartijat kiinnittämään huomiota pakettiautoon. Valitettavasti Direct Action oli vähän liian nokkela. He olivat jättäneet hohtavan oranssiksi maalatun laatikon auton ulkopuolelle, niin että se näkyi hyvin vartiokoppiin. Laatikon päälle he olivat jättäneet paperilapun, jossa oli tietoa ja ohjeita. He olettivat, että vartijat tulevat tarkastamaan laatikon varoitussoiton jälkeen. Alleviivatakseen tilanteen vakavuutta he olivat jättäneet nallittoman dynamiittipötkön laatikon päälle. Toinen virhe. Vartijat pysyivät tietenkin kaukana laatikosta, kun eivät tieneet että sen päällä oleva dynamiitti oli vaaraton. Ilmiselvästi uhkauksesta huolimatta vartijat alkoivat evakuoida tehdasta vasta 20 minuuttia sen jälkeen kun olivat saaneet varoitussoiton. Ja sitten pommi vielä räjähti ennen aikojaan, kun ilmeisesti saapuvien poliisiautojen radiosignaalit laukaisivat sen.

Pommi-isku tapahtui aikana, jolloin kylmä sota USA:n ja Neuvostoliiton välillä kävi kiiuvaana. Presidentiksi valittu Ronald Reagan edusti Amerikan hallitsevan luokan sitä osaa, joka oli liikkeellä tuhotakseen niin kutsutun Pahan Valtakunnan. Molemmat osapuolet yritti-

vät saavuttaa kykyä ydinasein tehtävään ensi-iskuun risteily- ja ballististen ohjusten, Trident-sukellusveneiden ja neutronipommin tapaisilla aseilla. Ydinsodan mahdollisuus oli siihen aikaan hyvin todellinen.

Reaktiona tähän syntyi Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja muualla rauhanliike. Rauhanaktivistit pitivät Kanadan Yhdysvalloille antamaa lupaa testata risteilyohjuksia Pohjois-Albertan ja luoteisten territorioiden yllä erityisen törkeänä. Litton oli ollut rauhanryhmien laajojen mielenosoitusten kohteena, koska se valmisti ohjukseen ohjausjärjestelmiä. Littonilla oli järjestetty rauhanomaisia mielenosoituksia, joissa kymmeniä mielenosoittajia oli pidätetty kansalaistottelemattomuudesta. Mutta aivan kuten Cheekeye-Dunsmuirin tapauksessa, eivät mielenosoitukset johtaneet mihinkään.

Monien radikaalien ja aktivistien ensireaktio, kun he näkivät ensimmäiset otsikot lehdissä, oli riemuisa. Tämä kuitenkin muuttui tarkemman harkinnan myötä, kun mietittiin mitä siitä oikeastaan seuraisi. Pommi-isku ei ollut uhka pelkästään militarisoidulle valtiolle, vaan myös sille rauhanomaiselle rinnakkainelolle, jota kovin monet aktivistit viettävät järjestelmän kanssa. Kuten saattoi odottaa, ei keskivertokansalainen loukkaantumisistakaan huolimatta reagoinut iskuun juuri mitenkään. Useimmille pommi-isku oli vain yksi spehtaakkelimainen tapahtuma lisää sekaisin menneessä maailmassa.

Anarkisteille ja pasifisteille se oli tietenkin merkittävä tapaus. Toronton anarkistis-kommunistinen lehti Strike! tuomitsi aluksi iskun, koska se pilaisi liikkeen maineen. Lehti toisti tutun kritiikin, etteivät sellaiset iskut itsessään vaikuttaisi mitenkään. Direct Action ei koskaan väittänytkaan niin. Tiedotetta lainataksemme, ”meillä ei ole mitään harhakuvitelmiä siitä, että tämän kaltaiset suoran toiminnan iskut voisivat itsessään tehdä lopun Kanadan roolista Länsimaisen Imperialismin luonnonvaraperustaisena taloudellisena ja sotilaallisena toimijana. Uskomme kuitenkin, että militantteilla suoran toiminnan iskuilla voi olla rakentava vaikutus ponnahduslautana sellaiseen tietoisuuteen ja organisaatioon, jota täytyy kehittää jos aiomme voittaa ydinvaltojen herrat.”

Pidemmälle viedyn kritiikin julkaisivat anarkistit Kick It Over -lehden liepeiltä. He valittivat, että ”Littonin pommi-iskun ei voi sanoa lisänneen sen paremmin yhteisön kuin tehtaan työläistenkään omatoimisuutta”. Totta kyllä, vaikka samaa voi sanoa myös lehtien julkaisemisesta ja useimmista muista tekemistämme asioista. Nämä anarkistit eivät arvostelleet Direct Actionia sen väkivaltaisuudesta, vaan tarkastelivat sitä valtion väkivaltaa vasten. Vaikka he leimasivatkin pommi-iskun väärin ”Etujoukon Terroriksi”, oli perusteltua sanoa että ”salaisilla järjestöillä on taipumus eristyä kansasta”, ja että ne alkavat pitää oman olemassaolonsa jatkumista itsetarkoituksena. Tämäkään ongelma ei kuitenkaan koske pelkästään salaisia ryhmiä.

Marraskuun alussa, alle kuukauden kuluttua iskusta, Toronton Globe and Mail julkaisi ison etusivun jutun, jossa Littonin pommi-isku yhdistettiin Vancouverin anarkistiyhteisöön. Siinä siteerattiin nimettömiä anarkisteja, jotka osoittivat yhtäläisyydet Direct Actionin politiikan ja Vancouverin anarkistiskenen välillä. Myöhemmässä, myötämielisemmässä jutussa toiset anarkistit tarjosivat taustatietoa pommi-iskun mahdollisista tarkoituseristä, väittämättä suoraan että se oli anarkistinen isku. Monet Toronton anarkistit arvostelivat tätä artikkelia, mutta se auttoi nostamaan ajatuksia laajemman yleisön tietoon.

Joulukuun puolivälissä Toronton tärkeimpien rauhanjärjestöjen toimistoihin sekä joidenkin niiden tärkeimpien jäsenten koteihin tehtiin ratsia. Poliisi poimi mukaansa, ahdisteli ja uhkaili Toronton ja Peterboroughin aktivisteja. Tähän mennessä ei ole selvinnyt, pitikö poliisi näitä pasifisteja todella epäiltyinä, vai oliko ratsioiden tarkoitus vain häiritä heidän Littonia vastaan

tekemäänsä työtä. Jotkut pasifistit yrittävät tehdä mahdollisimman paljon eroa itsensä ja pommittajien välille. Toiset pasifistit antoivat kuitenkin niin paljon tukea, että nähtiin ettei militanttien välille tarvitse syntyä täydellistä kahtiajakoa sen perusteella mikä näiden kanta väkivallan käyttöön on. Suurin mielenosoitus Littonia vastaan ikinä järjestettiin 11. marraskuuta 1982, vain alle kuukauden kuluttua pommi-iskusta. Kuten sanoimme silloin, aseelliset iskut voivat nostaa toisenlaiset protestien muodot paremmin näkyviin, sen sijaan että veisivät niiltä uskottavuutta.

Litton menetti tärkeän sopimuksen pian pommi-iskun jälkeen. Littonin johtajan Ronald Keatingin sanoin, ”(h)e (mielenosoittajat) ovat ärsyttäviä, he saavat paljon julkisuutta, ja amerikkalaiset lukevat joka hiton sanan. Tämän porukan luoma paine saa amerikkalaiset harkitsemaan kahteen kertaan.” Hän lisäsi varsin surullisena että, ”ketään muuta ei ole pommitettu.”

Vancouverissa Cheekeye-Dunsmuir oli herättänyt vain vähän reaktioita. Marraskuun alussa tilanne muuttui kuitenkin kuumemmaksi, kun kolme Red Hot Videon myymälää poltettiin. Näistä kaksi kärsi vakavia vahinkoja. Wimmens’ Fire Brigade oli päättänyt tehdä tästä väkivaltapornoon erikoistuneesta ketjusta nimensä mukaisen. Hyökkäys tapahtui juuri kun videoteollisuus oli esitelty markkinoille. Yhdysvaltalainen Red Hot Video -ketju kokosi varaston videonauhoja, jotka olivat piraattiversioita hard-core pornofilmeistä. Open Roadin mukaan ”(m)onet filmeistä esittivät paitsi suoria seksikohtauksia, myös kohtauksia joissa sidottuja naisia hakataan, raiskataan, kidutetaan, pakotetaan aseellisten tunkeutujien tekemiin suoliuhuteluihin ja muuhun halventamiseen.”

Naisten ryhmät olivat taistelleet puoli vuotta Red Hot Videota vastaan, mutta valtio ei ollut vastannut mitenkään. Muutaman viikon kuluessa kymmenet erilaiset naisten ryhmät olivat julkaisseet iskuja kohtaan suopeita ja ymmärtäviä lausuntoja, mieltä oli osoitettu kymmenessä keskuksessa eri puolilla provinssia, ja kuusi pornoliikettä oli sulkenut ovensa, muuttanut toisaalle tai vetänyt pois suuren osan valikoimastaan pelätessään joutuvansa seuraavan iskun kohteeksi. Kahden kuukauden kuluessa nostettiin ensimmäiset syytteet avoimen seksin yhdistämisestä väkivaltaan.

Wimmen’s Fire Brigaden iskun menestys ei johtunut yksinkertaisesti käytetystä taktiikasta, vaan siitä että se oli niin erottamaton ja täydentävä osa julkista kampanjaa. Kuten B.C. Blackout, joka toinen viikko ilmestyvä autonomistinen uutislehti totesi, ”WFB:n iskulla saattoi olla nähdyn kaltainen vaikutus vain sen ansiosta, että monet ryhmät ja ihmiset olivat tehneet kuukausien ajan ankarasti töitä perehtymällä aiheeseen, tekemällä tutkimusta, luomalla yhteyksiä, painostamalla viranomaisia, dokumentoimalla tapausta – lyhyesti sanottuna rakentamalla perustaa tehokkaalle, avoimesti toimivalle ruohonjuuritason liikkeelle. Tästä syystä naisten ryhmät pystyivät niin nopeasti ja johdonmukaisesti vastaamaan median ja yleisön pyyntöihin saada faktoja ja kommentteja tuhopolttujen jälkeen.”

20. tammikuuta 1983, lähellä Squamishia B.C., Viisikko oli palaamassa Vancouveriin oltuaan harjoittelemassa ampumista vuorilla. Tielaitoksen työasuihin pukeutuneet poliisit pysäyttivät heidän autonsa, ja väkivaltaisessa hyökkäyksessä kiskoivat heidät ulos autosta, pidätten heidät aseella uhaten. Heitä vastaan nostettiin 12-15 syytettä, koskien mm. Red Hot Videota, Cheekeye-Dunsmuiria, suunnitelmaa ryöstää Brink’sin rahankuljetusauto, sekä uusien pommi-iskujen suunnittelua. Heti pidätysten jälkeen poliisi järjesti lehdistötilaisuuden, jossa esiteltiin laajaa Viisikolta väittämän mukaan takavarikoitua asevarastoa. Tästä sai alkunsa se, mitä myöhemmin alettiin kutsua ”mediaoikeudenkäynniksi”, kun poliisi ja syyttäjä käyttivät mediaa yrittäen käännättää yleisen mielipiteen paitsi Viisikkoa, myös koko anarkistista liikettä vastaan. Uutisotsikot kirkuivat ”anarkistisolujen maanlaajuisesta verkostosta” ja miten ”poliisi sai anarkis-

teja haaviinsa”. Tukiryhmän ensimmäisen tapaamisen jälkeen poliisi ratsasi neljä kotia Vancouverissa. Pidätyksiä ei tehty, mutta kirjoituskoneita takavarikoitiin ja ihmisiä ahdisteltiin sanallisesti.

Poliisin virallisen tarinan mukaan murros tutkimuksissa saavutettiin, kun Globe and Mailin toimittaja näytti anarkistilehtiä Toronton poliisille, joka huomasi Cheekeye-Dunsmuiria koskevan tiedotteen Resistancessa ja lähetti postilokero-osoitteen tiedoksi Vancouveriin. Siellä poliisi sitten väittämän mukaan pisti lokeron tarkkailuun ja onnistui lopulta jäljittämään Viisikon näiden yhteyksien kautta. Tarina oli niin vakuuttava, että kyseinen toimittaja aikoi jo hakea luovattua huomattavaa palkkiota, ennen kuin jotkut tiedostavammat ja periaatteellisemmat ystävät puhuivat hänet luopumaan siitä.

Tämä oli peitetarina sille, että poliisi oli jo hyvin perillä Viisikosta. He olivat olleet poliisin tarkkailun alaisena syystä tai toisesta jo hyvän aikaa ennen ensimmäistä iskua. Etenkin Brent Taylor ja Ann Hansen olivat varsin maineikkaita Vancouverissa. Ei tarvittu kovinkaan välkkyä kytää pitämään heitä mahdollisina epäiltyinä. Monet aktivistit, jotka eivät edes tunteneet heitä, epäilivät että heillä oli luultavasti jotain tekemistä Direct Actionin kanssa. Ketkään muut eivät menneet mielenosoituksiin aina huolellisesti naamioituneina, näyttäen siltä kuin olisivat valmistautuneet ennemminkin saksalaiseen kuin vancouverilaiseen mielenosoitukseen.

On varsin todennäköistä, että turvallisuuspoliisi oli itse asiassa katsellut vierestä, kun he tekivät Red Hot Videon iskut. Tästä tuli oikeudenkäynneissä hyvin merkittävä seikka. Vancouverin poliisi hankki luvat puhelinkuunteluun ja kuuntelulaitteiden asentamiseksi heidän kotiinsa, tutkiakseen Red Hot Videon tapausta. Sellaisia lupia pitäisi myöntää vain viimeisenä keinona, kun mitkään muut tutkintamenetelmät eivät ole tuottaneet tulosta, mutta tässä tapauksessa ne myönnettiin välittömästi tuhopolttoiskun jälkeen. Lisäksi ne olivat tarpeettomia, jos poliisi jo ennalta tiesi ketkä iskuihin olivat osallistuneet. Kanadan ratsupoliisin (RCMP) turvallisuuspalvelu oli katsellut vierestä heidän tehdessään muita rikoksia, ja tarkkaili heitä Red Hot Videon aikoihin, mutta juuri iskua koskevalta ajalta ei ollut tarkkailumuistiota.

Oletettiin, että tosiasiaassa poliisi tarvitsi kuuntelulaitteita yhdistääkseen Viisikon Littoniin, jota varten Vancouverin poliisin olisi ollut vaikeampi saada laillinen lupa. Näiden kuuntelulaitteiden avulla saatu todistusaineisto oli Viisikon vastaisen jutun perusta, mistä johtui, että itse oikeudenkäynnin ensimmäinen osa koski niiden laillisuutta.

13. kesäkuuta 1983 Littonin paikallinen yksikkö teki ratsian Bulldozerin taloon Torontossa. Etsintälupa – joka sisälsi syytteet sabotaasista Littonilla, kapinaan yllyttävästä painotuotteesta ja abortin järjestämisestä – antoivat poliisille luvan takavarikoida erityisesti kaiken Bulldozerlehteen liittyvän. He veivät painolevyjä, kirjeitä, artikkeleita, lehtiä ja postituslistan. Saimme nämä tavarat takaisin vuoden kestäneen oikeustaiston jälkeen.

Syyte kapinaan yllyttävästä painotuotteesta liittyi ilmeisesti lehtiseen nimeltä Peace, Paranoia and Politics, joka esitti Littonin pommi-iskuun, rauhanliikkeeseen ja Viisikon pidätykseen liittyvän politiikan taustat. Kapinaan yllyttämiseen liittyi ilmeisesti valtion aseelliseen kumoamiseen yllyttäminen; syytetä oli edellisen kerran käytetty 1950 Quebecin ay-väkeä vastaan. Asianajamme odottivat vesi kielellä pääsevänsä puolustamaan meitä tältä syytteeltä, mutta sitä ei sitten koskaan nostettu.

Syyte abortin järjestämisestä sai alkunsa, kun kättilö Colleen Crosbyn Bulldozer-kollektiivin jäsenelle oletetusti tekemä raskaudenkeskeytys oli tullut poliisin tietoon puhelinkuuntelun kautta. Poliisi haki Crosbyn viikkoa myöhemmin ja ajelutti häntä ympäriinsä tuntikausia, uhaten syyttää häntä abortin järjestämisestä, ellei hän kertoisi heille kaikista Bulldozerin ja Littonin

pommi-iskun yhdistävistä asioista. Crosby olisi kieltäytynyt yhteistyöstä joka tapauksessa, mutta hänellä ei ollut mitään tietoa. Vei pari vuotta ja tuhansia dollareita oikeuskuluina, ennen kuin syytteestä lopulta luovuttiin.

Meidän poliittinen heikkoutemme – sekä Viisikon että heidän tukijoidensa – tuli selväksi oikeudenkäynnin ja siihen liittyvän tukitoiminnan aikana. Viisikko oletti, että he kaatuisivat luotisuuteen edessä, mutta dramaattisen kuoleman sijaan heidän oli tultava toimeen vankilassa istumisen ja oikeudenkäynnin odottamisen tavanomaisemman todellisuuden kanssa. Tätä poliittista ja henkilökohtaista valmistautumattomuutta heidän iskujensa lähes väistämättömiin seurauksiin täydensi heidän tukijoidensa valmistautumattomuus. On helppoa julkaista maanalaisten tovereiden viestejä, mutta paljon vaikeampaa käsitellä ratsioita ja asianajajia ja ahdistelevia pidätyksiä, ja nähdä miten ystävät ja toverit ottavat etäisyyttä juuri silloin, kun tukea ja työtä tarvittaisi kaikkein eniten. Täytyy pystyä pitämään yllä hyvin stressaavaa poliittista toimintaa ehkä jopa vuosien ajan, samalla kun edistää politiikkaa jota edes omat ystävät ja poliittiset kumppanit eivät välttämättä tue, puhumattakaan yhteiskunnasta laajemmin. Pätevä ja periaatteista kiinni pitävä maanpäällinen tuki on ratkaisevan tärkeää, jotta maanalaisella toiminnalla voisi olla mitään vaikutusta pidemmällä ajalla. Vancouverin yhteisö pystyi olemaan paikalla oikeussalin ulko- ja sisäpuolella läpi koko oikeudenkäynnin, huolimatta erilaisista tukistrategioista. Torontossa onnistuimme kierrättämään ajatuksia, mutta julkinen vaikutus oli pieni.

Alun hämmennyksen takia päävaatimukseksi nousi oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Koska näytti mahdolliselta että asunnon kuuntelulaitteet, jotka muodostivat todistusaineiston selkärangan, saatettaisi hylätä, oli vaikea vastustaa tätä tiukan lainopillista linjaa – etenkin ilman aiempaa poliittista käsitystä siitä, miten oikeudenkäynteihin pitäisi suhtautua. Oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ei pidä sivuuttaa, jos kamppailu ylittää aiotaan käydä lainopillisella maaperällä. Se on kuitenkin valtion taistelukenttä, ja kriminalisointi on heidän ensimmäinen aseensa. Valtio jakoi syytteet neljään eri oikeudenkäyntiin, joista ensimmäinen koski vähiten selvästi poliittisia syytteitä, aserikoksia ja suunnitelmaa Brink'sin rahankuljetusauton ryöstämiseksi. Niille, joilla on tietty poliittinen käsitys siitä miksi sissit tarvitsevat aseita ja rahaa, on ehkä päivänselvää että nämä Viisi olivat periaatteellisia poliittisia aktivisteja. Valta/media kuitenkin laskelmoi, että television esittämät kuvat aseita pursuavasta lipastosta ja kertomukset pienimpiä yksityiskohtia myöten suunnittelusta iskusta Brink'sin autoon tekisivät tällaisista väitteistä vaarattomia. Taistelu oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin puolesta sai tukea aktivisteilta, edistyksellisiltä toimittajilta ja asianajajilta sekä ihmisoikeusaktivisteilta. Se, että oikeudenkäynti saadaan näyttämään lainopillisesti ”reilulta”, voi kuitenkin aiheuttaa todellisia ongelmia. Tai, kuten tässä tapauksessa, kun Viisikko lopulta myönsi syyllisyytensä. Jotkut tukityötä tehneet kokivat, että heidät oli huijattu tukemaan syyllisiä ihmisiä, vaikka yritimme tehdä selväksi, että syyllisyyden kiistäminen oikeudessa ei tarkoita ettei olisi tehnyt mitään.

Mediaoikeudenkäynnin strategia raukesi, kun oikeus päätti että salakuuntelumateriaali hyväksytään todistusaineistoksi. Ensimmäinen, aseita ja Brink'sin auton ryöstösuunnitelmaa koskenut oikeudenkäynti alkoi tammikuussa 1984. Ensimmäistä neljää kuukautta koskeva todistusaineisto koostui lähinnä pidätystä edeltäneestä tarkkailusta. Maaliskuussa Julie Belmas ja Gerry Hannah myönsivät syyllisyytensä Red Hot Videon, ja Julie lisäksi Littonin pommi-iskuun. Huhtikuussa Doug Stewart vapautettiin Brink'sin syytteistä mutta todettiin syylliseksi aserikoksiin. Kesäkuussa hän myönsi syyllisyytensä Cheekeye-Dunsmuiriin. Valamiehistö totesi Annin ja Brentin syyllisiksi kaikkiin ensimmäisen oikeudenkäynnin syytteisiin. Kesäkuussa, yllätysvedossa, Ann myönsi syyllisyytensä Cheekeye-Dunsmuirin ja Littoniin.

Brent siirrettiin Torontoon Litton-oikeudenkäyntiin, ja hän myönsi lopulta syyllisyytensä. Oman heikkoutemme tunnustaen me kerroimme hänelle, ettei Torontossa ollut paljoakaan saatuttavaa poliittisesti, vaikka oikeudenkäynti jatkuisi. Oli vaikea kuvitella, että olisimme suhteellisessa eristyksessämme voineet ryhtyä siihen valtavaan ponnistukseen, mitä olisi tarvittu pommi-iskun takana olleen politiikan esittämiseksi vihamielisen massamedian kautta. Sen tekemättä jättäminen merkitsi kuitenkin sitä, ettei missään vaiheessa ollut mitään pitkäjänteistä toiminnan polttopistettä tai suuntaa niille, jotka olisivat ehkä halunneet ryhtyä tukitoimintaan aktiivisemmin. Se ei ollut hohdokkaimpia hetkiämme.

Yhteenvetona tästä vaiheesta lainaan Annin julkilausumaa tuomioiden kuulemistilaisuudesta: ”(k)un minut pidätettiin, pelottivat ympäröivät oikeussalit ja vankilat minua aluksi. Tämä pelko tarjosi perustan sille uskomukselle, että jos pelaisin lainopillista peliä, minut vapautettaisi syytteistä tai saisin pienemmän tuomion. Tämä pelko sumensi näköni ja jymäytti minut ajattelemaan, että oikeusjärjestelmä saattaisi jättää minut rauhaan. Tämä kahdeksan kuukautta oikeudessa on kuitenkin terävöittänyt havaintokykyäni ja vahvistanut poliittisia vakaumuksiani niin, että nyt näen miten lain peli on merkitty ja miten poliittisille vangeille jaetaan merkitty korttipakka.”

Doug Stewart sai 6 vuoden tuomion, ja istui siitä enimmäiset 4 vuotta. Gerry Hannah sai 10 vuotta, mutta pääsi ulos viidessä. Julie, vain 21-vuotias tuomion aikaan, sai 20 vuotta. Hän valitti, ja tuomiosta vähennettiin viisi vuotta, kun hän kääntyi Annia ja Brentiä vastaan sabotoiden käytännössä heidän valituksensa. Monet olivat todella vihaisia tästä Julien petoksesta, mutta hänen todistuksensa ei ollut syy Annin ja Brentin tuomioihin. Jos Julie todella halusi tehdä sopimuksen, hän olisi voinut ilmiantaa muita ihmisiä valehtelemalla. Tätä hän ei tehnyt.

Brent sai 22 vuoden tuomion ja Ann elinkautisen. Tuomioita, etenkin Julien ja Annin, pidettiin kohtuuttoman ankarina. Valtio halusi kuitenkin tukahduttaa kaiken orastavan sissitoiminnan. Vankilajärjestelmä tosin ratkaisi kuinka pitkään he lopulta luvivat. Ann ja Brent pääsivät molemmat ulos ennen kuin olivat ehtineet istua 8 vuotta. Verrattuna siihen, miten usa:n sisseille käy, tämä oli lähes lempeää.

Doug Stewart kirjoitti Open Roadissa heidän tuomioidensa kuulemisen jälkeen, että pommi koko oli ongelmallinen. Hän ehdotti, että keskisuuret hyökkäykset, kuten tuhopoltot ja mekaaninen sabotaasi, ovat helpompia toteuttaa kuin pommi-iskut, ja totesi että suurisuuntaiset iskut edellyttävät käytännössä maan alle menemistä. Direct Action käsitti että heidän on katkaistava yhteydet muihin poliittisiin ihmisiin; että toimiakseen yhdessä kaupungissa heidän on asuttava toisessa. Tämä vaatii kuitenkin valtavia emotionaalisia ja henkilökohtaisia uhrauksia. Kyvyttömyys katkaista tyystin yhteyksiä ystäviin ja rakkaisiin jätti jäljen paikalliselle poliisille. Pienemät iskut ovat teknisesti yksinkertaisempia ja antavat, kuten Stewart sanoo, ”ryhmälle mahdollisuuden kokoontua helposti ja nopeasti tietyn aiheen pariin.” Keskitason toiminnalla on myös ”paljon lievempi vaikutus henkilökohtaiseen elämään. Kun ei ole maan alla, on emotionaalisesti vähemmän eristyksissä, ja yleinen stressitaso on paljon pienempi. Kiinnijääminen keskitason iskusta ei olisi ollenkaan kaikin puolin niin musertava. Kahden tai kolmen vuoden tuomio ei ole mikään vitsi, mutta sen kanssa on huomattavasti helpompi tulla toimeen kuin kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden tuomion.”

Yhteenvetona lainaan kymmenen vuotta Littonin jälkeen kirjoitettua artikkelia Prison News Servicestä:

”Avoimen poliittisia iskuja, kuten nämä pommi-iskut, tai niin kutsuttua tekojen propgandaa, ei käsitetä epäpoliittisessa yhteiskunnassa. Vaikka vain harvat ymmärtävät hyökkäyksen takana olevat motiivit, niin myönteinen puoli on se, ettei myöskään välttämättä synny valtavaa reak-

tiota sitä vastaan. On virhe ajatella, että jokin Littonin tapainen pommi-isku herättäisi ihmiset tekemään jotain edessään olevalle kriittiselle tilanteelle. Hyvin selitettynä se voi kuitenkin vaikuttaa niihin ihmisiin, jotka ovat jo valmiiksi huolissaan tilanteesta ja jotka ovat turhautuneet muihin keinoihin.

”Sissitoiminta ei ole päämäärä itsessään; toisin sanoen yksittäisellä iskulla tai edes koordinoitulla iskujen sarjalla ei kovinkaan todennäköisesti voi päästä juuri muuhun kuin johonkin välittömään tavoitteeseen. Sellaiset iskut ovat ongelmallisia, jos oletetaan että ne voivat korvata maanpäällisen työn. Mutta jos ne voidaan sijoittaa osaksi laajempaa politiikkaa, yhtenä taktiikkana monien joukossa, niin ne voivat tarjota maan päällä toimiville liikkeille lisää tilaa toimia, tehden niistä sekä näkyvämpiä että uskottavampia. Samalla aktivistit saavat psykologista nostetta, voitontunteen, vaikka vain ohimenevän, niin että he voivat jatkaa omaa poliittista työtään uudella innolla...”

”Useimmille pohjois-amerikkalaisille aktivisteille aseellinen kamppailu kutistuu moraaliseksi kysymykseksi: ’Pitäisikö meidän käyttää vai olla käyttämättä väkivaltaisia keinoja kamppailun edistämiseksi?’ Vaikka tämä on olennaista henkilökohtaisella tasolla, niin se vain sekaannuttaa kysymyksen, joka on tosiasiaa poliittinen. Useimmat radikaalit eivät ainakaan tässä vaiheessa aio osallistua suoraan aseellisiin hyökkäyksiin. Mutta vastarintaliikkeiden kehittyessä Pohjois-Amerikassa – ja niiden olisi parasta kehittyä tai olemme kaikki hukassa – on väistämätöntä, että jotkut tarttuvat aseelliseen toimintaan. Kysymys kuuluu, hyväksytäänkö nämä aseelliset iskut osaksi tarpeellisen toiminnan kirjoa. Paljon riippuu siitä, loukkaantuuko ihmisiä tai kärsivätkö he vahinkoa. Aseellisen kamppailun historia Pohjois-Amerikassa on kaikkea muuta kuin ”terroristista”, se osoittaa että sissit ovat olleet hyvin huolellisia valitessaan kohteensa. On valtava ero sen välillä, asettaako pommeja sotilas- ja yhtiökohteisiin tai jopa salamurhaa poliiseja vastauksena heidän väkivaltaansa, vai asettaako pommeja kaupunkien vilkkaille kaduille. Pohjois-Amerikan vasemmisto ei ole koskaan käyttänyt sattumanvaraisia terroritekoja tavallista väestöä vastaan. Jos (vaikuttaakseen itse moraalisesti ylemmältä tai välttääkseen muka vieraannuttamasta ihmisiä) arvostelee henkilöä, joka kenties päättää toimia ’rauhanomaisen mielenosoituksen’ ahtaiden rajojen ulkopuolella, niin antaa valtiolle oikeuden määrittää mielenilmausten sallitut rajat.”

Repressio on tehokkainta silloin, kun se pystyy estämään radikaalien ajatusten siirtymistä aktivistien sukupolvelta toiselle. Jos ajatukset voidaan jakaa eteenpäin, niin silloin seuraava aktivistialto kehittää poliittista toimintaansa jo valmiiksi luodulta perustalta. Suhteellisen pieni, mutta hyvin aktiivinen nuorten aktivistien piiri omaksui onneksi paljon Direct Actioniin liittyneistä poliittisista käsityksistä, ja kehitti niitä edelleen sellaisten projektien kautta kuten Reality Now, Anarkistinen Musta Risti ja Ecomedia. Heidän työnsä rauhan-, punk- ja alkuperäiskansojen tukiliikkeissä takasi osaltaan, että sellainen toiminta ei päättynyt Viisikon joutuessa vankilaan.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Jim Campbell
Vancouverin Viisikko
2001

Haettu 17.8.2012 osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20080815145008554>
The Vancouver Five: Armed struggle in Canada. Suomentaja: Enid Blyton.

fi.theanarchistlibrary.org